VIDANYTT

2021 VIDA OCH VÄXANDE VÄRDEN

#3

Vildsvinsjakt / sid 4

Rapport från trävarumarknaden / sid 16

Idrott förenar människor / sid 14

FOTO: MALIN ENESTUBBE

Vida AB, Box 100, 342 21 Alvesta
Telefon: 0472-439 00

Publiceringsansvarig: Joanna Kron
Tryckeri: Ringöns Tryckeri
Text om inget annat anges:
Joanna Kron och Jennie Dahlqvist
Grafisk form: www.black.se

Neutral journalistik vinner vi alla på

Intresset för skogen och klimat- och hållbarhetsfrågor är stort. Trots att allt fler svenskar idag bor i storstäder har en tredjedel fortfarande skogsägande i släkten, vilket skapar en särskild relation till vår näring. Enligt stora undersökningar som Demoskop genomfört åt skogsnäringen under många år vet vi att en majoritet av människor i Sverige tycker att den svenska skogen överlag sköts bra. Många positiva till att skogen används till klimatsmarta produkter som kan ersätta fossila material.

Foto: Martina Wärenfeldt

Att medborgarna i Sverige är positiva till svenskt skogsbruk är en förutsättning för att vi långsiktigt skall kunna bedriva ett hållbart sådant. Den debatt som där emot har börjat föras i media samt på politiskt håll i Bryssel är dock oroväckande. Att vi i Sverige skulle få inskränkningar på vår brukanderätt kommer leda till stora utmaningar.

Media, och speciellt Public Service, måste fortsätta att bedriva en neutral journalistik där alla får utrymme att framföra sina åsikter. Tidigare i år släppte Näringslivets Medieinstitut en rapport som jämförde rikstäckande SVT och skogslänstidningen Smålandspostens bevakning av skogsbruk i förhållande till klimat och miljö, och vilka experter och forskare respektive media låter komma till tals i ämnet.

Det framkommer i rapporten att SVT:s rapportering har tydlig slagsida: skogsbruk gestaltas som negativt för klimatet och miljön i en klar majoritet av publiceringarna. Representanter för miljöorganisationer, eller forskare med täta kopplingar till dessa, är de som får störst utrymme. I Smålandsposten är rapporteringen jämnare fördelad. Slutsatsen som rapportförfattarna drar är att SVT:s bevakning inte är opartisk eftersom det finns en klar övervikt åt skogsbrukskritiska beskrivningar. Enligt rapporten används forskare och experter som driver opinionsbildning mot skogsbruk och skogsindustri ofta i SVT:s rapportering.

Vi vet alla att dramatiska löpsedlar är mer intressant är positiva och när rapporteringen bygger på vinklar som att vi inte klarar våra miljömål eller att Sverige är sämst på att skydda skog blir det bekymmersamt.

Att vi diskuterar skogsbruket i media är bra. Men det skall vara neutralt och bygga på fakta. Det tror jag alla vinner på.

ALVESTA 2021-08-26
Måns Johansson

Rapport från Vidas marknader

TEXT: KARL-JOHAN LÖWENADLER, VD VIDA WOOD

Sverige/Danmark
Kunderna har fortsatt en bra beläggning och många av våra kunder har fulla orderböcker för resten kvartalet. ”Gör det själv” byggandet kom av sig lite under sommaren framför allt för impregnerat. En av anledningarna var troligen det varma vädret samt att det skrivits mycket i media om att man bör köpa tidigt för att vara säker på att få sina varor.

Storbritannien
Fortsatt hög aktivitet och en förväntan att det håller i sig under resten av året. Det har varit problem med inrikestransporter här under hela året på grund av att man tappat mycket utländska chaufförer efter Brexit. Transportsituationen har sakta blivit bättre, men det är fortfarande inte helt bra.

Tyskland
Paniken från i våras när de i princip betalade vad som helst för trävaror har lagt sig. De stora köparna har säkrat upp sina volymer för hösten och priserna verkar ha hamnat på en nivå som är mer i linje med vad övriga Europa betalar. I skrivande stund är det väldigt avvaktande och det känns som att kunderna sitter lite överköpta och med stora lager.

USA
Här har priserna snabbt vänt ned från rekordnivåer i början på våren till historiskt mer normala nivåer, vilket jämfört med övriga marknader nu är väldigt låga.

Under våren var det ett stort bakslag på ”Gör det själv” marknaden i USA och det var nog det som satte igång prisnedgången. Man ser nu att dessa volymer så sakteliga kommer tillbaka upp mot normala volymer igen.

Konsumtionen är fortsatt hög i USA och förväntas fortsätta på en bra nivå.

Australien
Här är aktiviteten fortsatt bra och Vida har haft ett rekordår hitintills. Det ser ut att hålla i sig, vilket är fantastiskt roligt. Vi flyttar just nu in i nya lokaler i Queensland som ligger närmare hamnen i Brisbane. Här kan vi ta in containers direkt från hamnen och lossa dem själva inne i magasinen. Här kommer vi även att installera en egen impregneringsanläggning senare under året. Detta för att minska transporter och bli mer kostnadseffektiva på plats.

Kina
Marknaden i Kina är väldigt tyst. Situationen med Covid här är nog värre än det varit tidigare, och det är problem med nedstängningar av hamnar och restriktioner. Det ser inte ut som att Kina kommer vara en väldigt aktiv köpare under hösten.

Mellanöstern/Nordafrika
Här har man avslutat sina religiösa högtider men är fortfarande inte helt tillbaka från sin sommarledighet. Vissa av marknaderna ligger på stora lager och några av de större marknaderna har normala lagernivåer. Man får nog först en klar bild av dessa marknader senare under september.

Summering
Vi har nog sett det bästa av denna högkonjunktur för sågverksbranschen. Kunderna är nu mer avvaktande i sina inköp och förväntningar. Även den akuta bristsituation vi sett de senaste 12 månaderna är förbi för denna gången.

Vildsvinsjakt i Värnamo

TEXT: JULIUS BERG

I Värnamos bördiga marker springer flertalet vildsvin runt och förstör allt från åkrar till fotbollsplaner. Häng med den jaktintresserade bonden Fredrik Svensson ut på spännande vildsvinsjakt där han försvarar sin gröda.

Fredrik Svensson, Värnamo, sitter på gårdens tomt vid ett runt fikabord. Med en rykande kopp kaffe i handen njuter han i solnedgången. I takt med att solstrålarna blir allt färre över trädtopparna försvinner också kaffet ur hans mugg. Fredrik sadlar på studsaren över axeln och vandrar mot kvällens första vall. Lugnt och försiktigt smyger han över en stenmur in i en kohage. Boskapen undrar nyfiket vad som är på gång. Orädda närmar de sig gårdens bonde som lika oberört traskar igenom hagen mot vildsvinens potentiella befinnande. Väl framme utstrålar Fredrik blandad glädje.

– *Tur jag inte är glömsk,* utbrister han ironiskt med ett flin. *Jag glömde ju mitt skjutstöd. Vi går tillbaka, hämtar stödet och sedan traskar vi ner mot vallarna bakom ladugården istället. Här var ju ändå inget av värde för tillfället.*

Likt ett ståndskall

Bakom ladugården spanas åkrarna av med handkikaren som hänger runt nacken. Varje åkerplätt är uppdelad mellan stora diken. Ute på vallen står två fjolårs-älgkalvar och tar sig ett kvällsmål. Handkikaren stannar till hastigt.

– *Där är vildsvinen. Det är de tre suggorna som brukar hålla till där ute men det är i princip omöjligt att komma åt någon av kultingarna för grödan är så hög.*

Fredrik plockar ur termosen från bilen som står parkerad utanför ladugården. Häller upp kaffet i termoskoppen och lutar tillbaka kroppen mot bakdörren.

– *Det är bättre vildsvinen får äta sig fast. Likt ett ståndskall*, säger han och håller upp kaffekoppen i luften för att undersöka vindriktningen.

Ångpelaren från koppen står till en början rätt upp men viker sedan av lite svagt. Den nästintill obefintliga vinden kommer snett från suggornas intensiva betande.

Obrydd ledarsugga

Solen passerade i samma sekund trädtopparna och de fåtalet moln på himlen färgas i kärlekens färger. Den höga växtligheten ute på vallen gör det aningen tungt att ta sig fram. En fin råbock stirrar på Fredrik när han klampar över till andra sidan av åkern.

– *Jag ska försöka smyga in snett för att inte stöta älgarna mot vildsvinsgruppen*, viskar Fredrik efter att ha tagit sig ut några hundra meter på den långt grönskande åkern.

Lättare sagt än gjort. Älgarna börjar oroligt vrida på huvudet och vill inte längre stå oskyddat mitt ute på åkern. I ett rent skenande stormar de förbi gruppen med vildsvin som då också väljer att emigrera in i skogen. Han fortsätter att smyga.

Längst med åkerkanten stannar han upp 40 meter från där vildsvinen sprang in. Inne i skogsbrynet knäcks grenar och geväret osäkras. Ett stort svart vildsvin kommer lugnt och sakta ut från lövbuskaget. Det är en av suggorna. Hon stannar hastigt till 30 meter från en uppställd och redo jägare. Med blicken fäst på jägaren tar hon några få sekunders betänketid innan hon ändå bestämmer sig för att fortsätta ut. Efter kommer två jämnstora hondjur med kultingar som skenar in i den höga klövervallens vegetation. Där är de väl skyddade och Fredrik har ingen chans att se dem. Han lyfter upp skjutstödet, vars ben spretar åt varsitt håll, och smyger sig mot gruppen.

Sabotörer på ingång

Den stillsamma kvällen gynnar myggorna. Händerna flaxar runt Fredriks huvud när suggorna har huvudet nerstucket i klövervallen. Från luften hörs ett gäng kanadagäss som närmar sig. De hörs tydligare för var sekund. Vildsvinen tittar upp och spänner öronen efter gässen. Ledarsuggan frustar till, vänder sig om och springer in i skogen. Med sig tar hon resterande av flocken. Fredrik ger upp och beger sig istället till vetefältet. På vägen stannar en rävvalp upp i sitt gedigna grävande ute i en hästhage för att titta fundersamt på Fredrik.

– *När jag var ute idag på förmiddagen så sprang det upp en liten kulting framför fötterna på mig här*, viskar han när han står ute i veten.

Solen har gett upp för dagen och istället har månen pendlat upp i skyn och ger fältet ett svagt ljus. Handkikaren kommer väl till pass när vetefältet ska inspekteras. I kikaren letar han efter öron som kan sticka upp. Den navelhöga spannmålsåkern gör det omöjligt att hitta någon spannmålstjuv. Istället smyger sig Fredrik fram i sprutspåret. Efter varje 50 meter stannar han till och spänner öronen ut i mörkret för att försöka höra om där finns några vildsvin som smaskar i sig spannmål. Dock utan resultat. Tillslut kommer han fram till en stenmur som avgränsar de två fälten från varandra. Där spänner han upp ögonen och pekar. Inne bland stråna hörs ett ivrigt smaskande. Lugnt och stilla tar han sig över stenmuren och smyger sig fram längst med muren för att lägga vinden rätt. I änden står ett torn. Fredrik sneglar några gånger på tornet innan han bestämmer sig för att inte klättra upp i det. Nog för att chansen blir lättare ju högre över spannmålen han kan komma men ljudet av ett rangligt torn är inte önskat i den knäpptysta naturen.

– *Jag smyger på*, säger han och lägger ner sitt skjutstöd ljudlöst i det höga gräset intill stenmuren.

Ett rökmoln

Vetet skrapar högljutt mot byxorna när han sakta smyger sig fram. Ett ensamt vildsvin står öppet bland nertryckta strån. Fredrik tänder lampan men riktar den snett upp i luften. Detta för att vildsvinet inte ska bli vettskrämd. Pipmynningen riktas neråt och lampans ljuskägla lika så. I siktet syns en vildsvinsbog innan ett rökmoln täcker för linsen. I vetet, från alla håll och kanter, vajar säden när vildsvinen springer in i skogen. På skottplatsen är ett litet grässtrå täckt med blod och Fredrik bestämmer sig för att hämta sin jakt- och eftersökshund. En blandras mellan Alpenländische Dachsbracke, Tax och Drever. En mycket spårnoggrann hund som hittar vildsvinsgyltan 50 meter in i skogen.

– *Skottet sitter bakom bogen*, säger Fredrik samtidigt som han klappar hunden som slickar på skotthålet. Delar av villebrådet hamnar dagar senare på grillen.

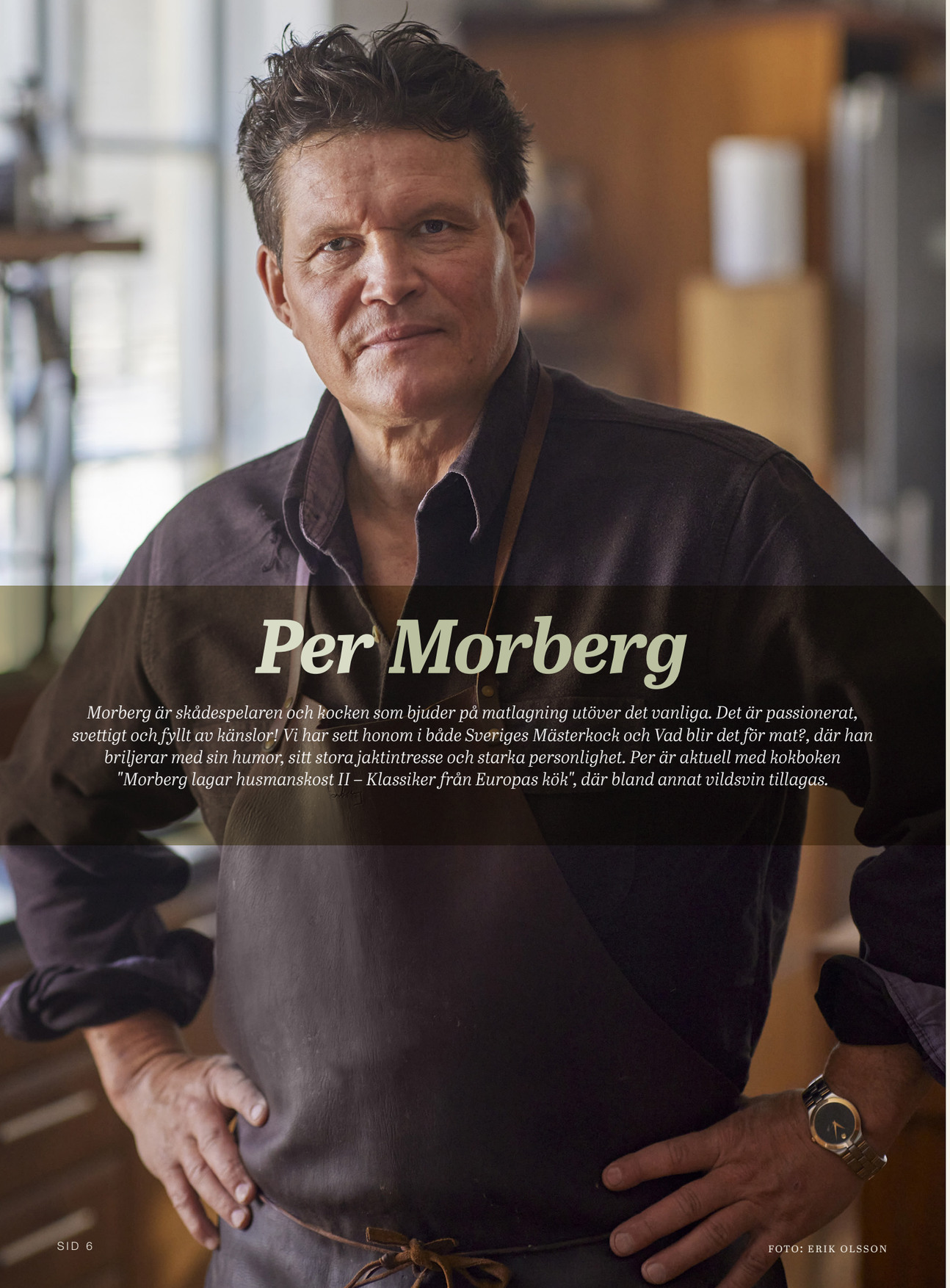

Per Morberg

Morberg är skådespelaren och kocken som bjuder på matlagning utöver det vanliga. Det är passionerat, svettigt och fyllt av känslor! Vi har sett honom i både Sveriges Mästerkock och Vad blir det för mat?, där han briljerar med sin humor, sitt stora jaktintresse och starka personlighet. Per är aktuell med kokboken "Morberg lagar husmanskost II – Klassiker från Europas kök", där bland annat vildsvin tillagas.

Är du skogsägare?
– Ja det är jag.

Vad betyder skogen för dig?
– Det är trevligt att gå i sin egen skog.

Hur mycket tid ägnar du själv åt skogsbruk?
– Jag har bara 50 ha så det blir mest att jag går med röjsågen. Vill ha en vacker skog som får lite hjälp på traven att bli just det.

Vad anser du vara den största utmaningen för svenskt skogsbruk?
– Oj vilken svår fråga. Det beror på så många saker. Ska du leva på skogsbruk så blir det något helt annat än så som jag sköter min lilla ”park”.

Vad tycker du att svenskar bör tänka på när de ska tillaga vilt?
– Snygga säkra skott som orsakar så lite lidande för djuret som möjligt.

Du är ju en man med många strängar på din lyra, vad har du på gång just nu?
– Jag är aktuell med min elfte kokbok som heter Morberg lagar husmanskost II – Klassiker från Europas kök.

Planen var att göra en ny bok om svensk husmanskost. Det blir lätt, tänkte jag men insåg snabbt att jag redan lagat alla älskade raggmunkar, fläskläggar, kalopser och stekta strömmingar. Men så började jag drömma om husmanskosten som de lagar den runt om i Europa. Gulaschsoppan från byarna i de slovakiska bergen, steak fritesen som man får den i Paris, den grekiska moussakan, de dignande danska smörrebröden, italienarnas piccata milanese, engelsmännens fish and chips och den goda crème brûléen som katalanerna gör så bra. Genuin och välkomponerad mat med tradition, lika självklar som vår egen husmanskost. Det är det jag lagar i min nya bok.

Jag har även gjort en roll i filmen ”Clark” om Clark Olofsson.

Och så arbetar jag med att förvekliga ett projekt som går under arbetsnamnet Tavel Tompa och handlar om pappan till brottarbröderna Lidberg och dennes liv i skuggan av ett spelberoende.

Långkokt gulashgryta på vildsvin

Efter att ha stått på pass i tio minus och snålblåst smakar en mustig gulasch himmelskt. Burkalternativ undanbedes.

6 portioner

600 g benfri vildsvinsstek eller -karré
10 gula lökar
13 vitlöksklyftor
4 tsk hel kummin
6 msk paprikapulver
6 msk tomatpuré
4 tsk sambal oelek eller färsk hackad chili
400 g fast potatis
1 ½–2 liter viltbuljong
finrivet skal och saften från 1 citron
smör och olja till stekning
salt och svartpeppar

Tillbehör
gräddfil
nybakat bröd

- *Skär köttet i centimeterstora tärningar.*
- *Skala och skiva löken och vitlöken tunt (spara en vitlöksklyfta till smaksättning). Finhacka kumminfröna. Värm smör och olja i en gryta och lägg i alltsammans. Tillsätt paprikapulver, tomatpuré och sambal oelek. Fräs på mycket svag värme i cirka 1 timme utan att röra, låt bara löken, tomatpurén och kryddorna sakta sjunka ihop till en massa.*
- *Skala och skär potatisen i stora tärningar. Koka dem mjuka i saltat vatten, cirka 15 minuter.*
- *Lägg köttärningarna ovanpå löken, fortfarande utan att röra, och låt dem ligga där och ”sjunka in” i löken på mycket svag värme i ytterligare 40 minuter.*
- *Häll på buljongen och rör runt. Låt koka tills köttet känns mört. Koktiden varierar mycket beroende på köttets kvalitet, men räkna med minst 1 timme – ju längre det kokar, desto mörare kött och mustigare gryta. Späd med mer buljong eller vatten om gulaschen blir för tjock.*
- *Tillsätt potatisen och låt den koka med de sista 10 minuterna. Pressa ner den sparade vitlöksklyftan och smaka av med citronskal, citronsaft, mer sambal oelek och salt och peppar.*
- *Servera gulaschen med en klick gräddfil och ett gott bröd.*

FOTO: ERIK OLSSON

Från Sverige till Japan, enkel resa!

Från de frodiga svenska granskogarna tillverkar vi högkvalitativa trävaror som är eftertraktade i stora delar av världen. Svenskt trä är känt för att vara hållbart och hålla en god kvalité. Några som uppmärksammade Vidas sortiment redan i början av 90-talet är japanerna, och dit levererar vi fortfarande. De sågade trävarorna till Japan går under namnet Mabashira.

Låt oss börja från början, vid en avverkning i Sverige.
Efter avverkningen går det som skall bli Mabashira till vårt sågverk i Alvesta. All våra Mabashira produceras i Alvesta och på grund av de specifika kvalitetskraven kan vi bara producera cirka 2 000 m^3 (40 containrar) per månad.

Produkterna som skall hyvlas till Mabashira måste vara väldigt raka. Det gör att vi enbart sågar dessa som sidobräder. En sidobräda har sina årsringar orienterade som en halvmåne sett från änden. Det är orienteringen av årsringarna som gör att virket blir rakare som sidobräda än om det sågats som centrumvirke. Övriga kvalitetskrav som är viktiga för den slutliga produkten är avsaknaden av blånad, röta och alltför stora kvistar. Efter att bräderna sågas sker en sortering av skarpa styck och styck med lite vankant. De skarpkantiga stycken sorteras för sig och kapas till en längd ca 4 cm längre än den färdiga produkten för att kapa bort sprickor etc som uppstår i torkprocessen. Då längden på den färdiga Mabashiran är strax under 3 m ströas paketen med sex stycken torkströ. Den täta strölläggningen gör att virket blir rakt.

Nu följer cirka fyra dygn i torkarna. I torken är det väldigt varmt och fuktigt. Virket torkas till ca 17 % fukthalt. Efter torkning återstår enbart hyvling. Ca 10 % av virkesvolymen hyvlas bort (ca 2 mm runt om stycket). Längden kapas till 2985 mm. Kunderna önskar få virket buntat med fem styck i varje bunt. Efter hyvlingen går därför brädorna till en speciell buntmaskin där denna behandling görs.

Därefter sker plastning och beställning av container. Man får in 24 paket i en container.

En intressant sak med Mabashira är att de japanska köparna huvudsakligen är intresserade av noggrann dimensionering (+/- 0,5 mm) och produtens rakhet. De vill att husens väggar ska vara extremt raka. De är inte särskilt intresserade av storleken på kvistarna eller virkesstyrkan på just den här produkten, vilket är mycket viktigt på många andra produkter i Japan, t.ex. Hashiran som är den bärande stolpen i kombination med Mabashiran.

Färdiga produkter som fraktas över havet
När produkterna väl är färdiga lastas de i containrar och fraktas från hamnen i Göteborg eller Halmstad, över haven till Japan. Resan med båt tar cirka 45 dagar. Vi skickar vår Mabashira till de flesta stora hamnarna i Japan, men på sista tiden transporteras majoriteten av våra containrar till Tokyo, Osaka och Nagoya.

Väl framme i Japan har vi två typer av kunder, stora husbyggnadsföretag och grossister.

Husbyggnadsföretagen som vi säljer direkt till är relativt stora och bygger någonstans mellan 100–10 000 enfamiljshus per år. De använder vår Mabashira i sina fabriker för väggelement och levererar sedan elementen till byggarbetsplatserna.

Den andra typen av kunder är stora grossister som köper vår Mabashira. De säljer vidare till mindre husbyggnadsföretag som vanligtvis är för små för att själva kunna importera containrar med timmer. Grossister, som har många mindre kunder som i sin tur köper från dem så det innebär att grossisten kan köpa stora volymer från oss på Vida.

Japanese post and beam construction

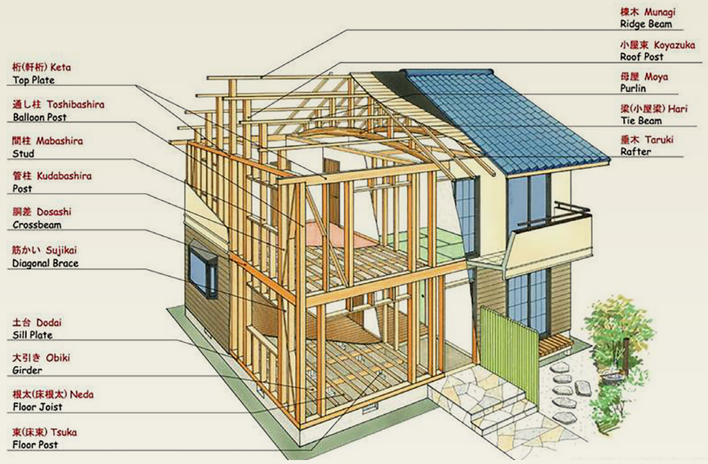

Vidas entreprenörer är en bra resurs

Ett tryggt och långsiktigt samarbete är det som både Vida och våra entreprenörer eftersträvar. Vida förhandlar fram långsiktiga avtal med var och en av våra samarbetspartners. En modell som gör att vi kan ha ett arbetssätt där entreprenören är en viktig länk i att leverera rätt slutresultat till våra leverantörer och kunder.

Vidas entreprenörer utför dagligen tjänster åt Vida som är helt avgörande för Vidas affärsidé, nämligen att tillverka konstruktionsvirke och andra vidareförädlade produkter av våra leverantörers skogsråvara. Den höga kvalité och kundnöjdhet som Vida byggt upp är bland annat tack vare de goda samarbeten som knutits genom åren.

Långsiktiga relationer

Vida lägger stor vikt på långsiktiga samarbeten med deras entreprenörer, som bygger på ömsesidigt bra relationer. När Vida rekryterar entreprenörer är de också måna om att dessa skall ha en lokal förankring för att säkerställa långsiktigheten. I Östergötlands skogar arbetar släkt och vänner i samarbete med varandra. Att de har en nära relation och har blivit goda vänner efter alla år ihop är inget som går att undgå. Det visar sig både i resultaten i deras arbete och när de pratar om varandra. En solig eftermiddag i augusti fick vi sitta ner tillsammans och höra mer om deras relation.

Inköparen Kristian Hultgren har jobbat på Vida i snart 12 år, och har arbetat med att köpa skog sedan 22 år tillbaka. Redan innan han kom till Vida arbetade han tillsammans med Mattias Hultgren, som driver Hultgrens Skogsentreprenad. Kristian och Mattias har alltid haft en god relation, så när Kristian gick över för att jobba för Vida var det självklart för honom att ta med sig Mattias firma.

– Det känns bra att jobba för Vida. Det är ett framgångsrikt och expansivt företag och det är kul att vara med på deras resa, säger Mattias Hultgren från Hultgrens Skogsentreprenad.

Vida har höga krav på sina entreprenörer, detta för att det ska vara tryggt och enkelt för kunden att välja Vida som leverantör. Tjänsteutbudet från våra entreprenörer är stort, med allt från avverkning till virkestransporter, skogsbruksplanläggning, markberedning, plantering, röjning, gallring, dikning och byggnation av skogsbilvägar. Tjänster som skall utföras på ett professionellt sätt med hög kvalité så att Vida Skog kan leverera fullservicekoncept till leverantörerna, timmer till sågverken och massaved med mera till externa kunder.

– Kunden måste kunna lita på hela ledet. Jag kan vilja mycket, men det blir inget bra om jag inte får hela gänget med mig. säger Kristian.

Underlättar arbetet

Sture Gustafssons åkeri och Vida har jobbat ihop i 20 år, vilket känns tryggt för båda parter och underlättar arbetet.

– Vida är företagsmässiga och arbetar alltid för ett långsiktigt samarbete, vilket både är tryggt för oss entreprenörer och för kunden. Det förenklar också för Kristian när han är på plats på leverantörernas skogsfastigheter att vi entreprenörer har varit där innan, säger Viktor Gustafsson.

Viktor Gustafsson tillhör den tredje generationen av det familjeägda bolaget Sture Gustafssons Åkeri AB med säte i Österbymo. Bolaget är framförallt verksamt i Östergötland, Småland och södra Sörmland. I dagsläget kör de 3,5 bilar åt Vida och virket körs i huvudsak till Vidas sågverk i Vimmerby, Mörlunda, Hjältevad och Alvesta men också en del till Tranemo.

> *Vida är företagsmässiga och arbetar alltid för ett långsiktigt samarbete, vilket både är tryggt för oss entreprenörer och för kunden.*

– Eftersom vi lärt känna varandra så bra under åren och arbetar så bra ihop så gläds vi ju åt varandras framgångar. Vi vill varandras bästa, och då blir det ju kundens bästa också eftersom hela ledet håller ihop, säger Christian Emilsson från Sture Gustafssons Åkeri.

– Ja och Vida är alltid steget före och kommer med lösningar när oväntade problem uppkommer. De skulle aldrig lämna oss i sticket, instämmer Johan Svensson från Hultgrens skogsentreprenad.

Inköparens centrala roll

Att Kristian Hultgren är en bra inköpare och god arbetskamrat är något som de alla i gänget instämmer om.

– Det är ordning och reda med Kristian. Vi går alla bra ihop och han låter oss alla vara delaktiga i hela processen, berättar kollegorna Kristoffer och Kristian från Sture Gustafssons Åkeri.

Samarbetet mellan inköpare, avverkningsentreprenör och åkeri är grunden för Vidas modell med en kontaktyta mot leverantören. Istället för att ha inköpare, avverkningsledare, skogsvårdsansvarig och så vidare har Vida valt att låta inköparen ansvara för hela kedjan. Det ger visst utrymme för inköparen och entreprenörerna att fördela ansvaret och arbetsuppgifterna sinsemellan. På så sätt får entreprenörerna mer ansvar och känner sig mer delaktiga i processen. Med detta arbetssätt blir även kontinuitet och långsiktighet viktigt. När entreprenörer och åkerier återkommer år efter år hos samma leverantör kan specifika behov tillgodoses och problem och skador på mark och vägar minimeras. Ett gott samarbete, god kommunikation och lång vänskap har fått de tre företagen att kännas mer som ett som strävar mot samma mål.

– Vi klarar oss inte utan varandra. God och kontinuerlig kommunikation behövs för att samarbetet ska hålla. Vi pratar med varandra minst tre gånger i veckan för att kolla läget och hjälpa varandra, berättar Kristian Hultgren.

– Det hade kunnat vara hälften av samtalen om vi bara hade haft lite bättre minne, fyller Viktor Gustafsson i och hela gänget skrattar.

Maximera ditt virkesvärde

text: Pierre Qvist

De mål som Vida har med sin aptering är samma som för dig som skogsägare.

Vida arbetar intensivt med apteringsfrågorna då längd och kvalitetsutfall är helt avgörande för att kunna få maximalt betalt vid försäljningen av färdigsågade trävaror. Idag beställer köpare av sågade trävaror allt oftare en mycket detaljerad specifikation, där inte bara längder och dimensioner är viktiga utan även att de får rätt volym av varje produkt. Produkter som blir över måste säljas på den öppna spot-marknaden till betydligt lägre pris, därför bör dessa undvikas.

Hur lyckas vi producera rätt produkter i rätt volym? På varje region har vi en heltidsanställd person som följer upp skogsmaskinerna mot respektive sågverk (fyra sågverk per region). Arbetsuppgifterna innefattar även att följa och styra leveranser från andra skogsföretag och deras avverkningslag som levererar till Vidas sågverk.

Sedan 2016 arbetar vi intensivt med något som vi benämnt Värdehöjande avkap. Det innebär att om en stock har lite för mycket röta i änden försöker vi kapa bort den dåliga biten för att få en mer värdefull sågtimmerstock. Alternativet är massaved som är betydligt lägre betald. Kan vi kapa bort 10% av volymen på en stock och fördubbla värdet på resterande 90% så är det en kalkyl som är mycket lönsam för dig som skogsägare och för Vida som bolag.

Skogforsk och vår egen uppföljning visar på att Vida i snitt tar fram 3% mer timmer tack vare värdehöjande avkap.

För att ytterligare stötta alla våra entreprenörer ute i skogen har vi tagit fram en app där de löpande kan följa sitt skördade utfall vad avser värdehöjande avkap, fördelningsgrad, om de kör på rätt produktversion och andelen manuella kap.

Under september kommer appen även att presentera inmätta volymer där förarna kan se hur stora vrakandelar de har och vad det är för virkesfel med mera. Allt för att kunna bli ännu bättre på att optimera virkestillredningen. Självklart har alla maskiner som avverkar kontinuerligt åt Vida certifierad mätning av Biometria.

Vi hoppas att ovan text skall vara en förklaring till varför Vida och du som skogsägare har samma mål och att Vida gör allt för att vara så bra som möjligt på att maximera virkesvärdet i din skog.

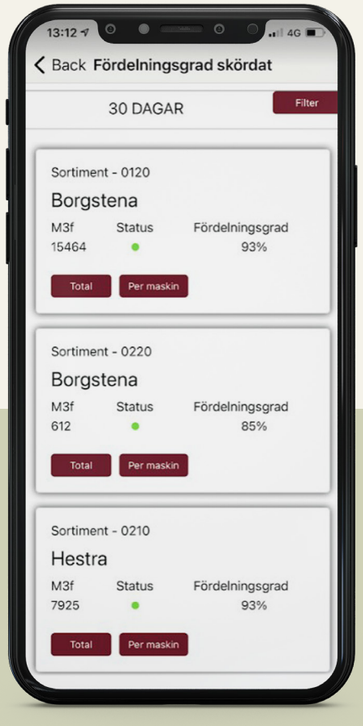

Ordförklaring

Fördelningsgrad
Rätt längd, diameter och volym utifrån önskad beställning.

Skogforsk
Skogsforskningsinstitutet i Sverige

Produktversion
Senaste längbeställningen från sågverket.

Manuella kap
Där förarna väljer en annan längd än vad maskindatorn har optimerat.

Idrott förenar människor

Vida är inget vanligt företag. Vi vill ta ansvar för platserna vi finns på och verka för en levande landsbygd där alla kan leva och bo på samma villkor som i övriga Sverige. Vi tar vårt lokala engagemang på allvar och fördelar vår sponsring på ett så klokt och rättvist sätt som möjligt. Vi ser till att vår sponsring når breda grupper i samhället, med barn- och ungdomsidrott i fokus.

Årligen stödjer Vida cirka 100 föreningar, något som vi är väldigt stolta över. Vi har klara mål och visioner med vår sponsring och under 2021 valde vi att prioritera temat ”Idrott och integration”.

Studier visar att idrott bidrar till ökad integration i samhället och det blir allt vanligare att använda idrott som ett verktyg för sociala ändamål. Ofta sker det i samverkan mellan kommuner och idrottsföreningar med stöd av lokala sponsorer. (Idrott för integration – så blir satsningen hållbar | Idrottsforskning.se)

Vida strävar efter långvarig sponsring med ömsesidigt ansvar och samarbeten. Forskare som studerar hur idrott används i integrering betonar ofta värdet av strategiska och relationella förmågor mellan de samverkande aktörerna. (Idrott för integration – så blir satsningen hållbar | Idrottsforskning.se) Detta för att kunna etablera lyckade integrationsprojekt med långsiktiga verksamheter.

Exempel på lyckade integrationsprojekt inom idrotten har vi fått läsa om i tidigare nummer av Vida Nytt under året, då vi fick fördjupa oss i föreningarna Örjsö fotbollsförening och Växjö Tennissällskap. Dessa två föreningar är två av alla de föreningar som gör ett fantastiskt arbete för integration på orten de verkar. Det kräver stort engagemang, men även resurser och utvecklade förmågor, för att få dessa projekt att fungera. Med hjälp av Vidas sponsring har dessa framgångsrika initiativ integrerat barn och ungdomar som inte har den naturliga vägen in i idrotten, inte bara in i föreningen utan även in i samhället.

Nästa års tema för Vidas sponsringsarbete är Idrott över generationsgränser. Vi letar nu efter goda exempel att lyfta fram i de föreningar vi sponsrar. Känner du till något bra, maila då joanna.kron@vida.se

> *Årligen stödjer Vida cirka 100 föreningar, något som vi är väldigt stolta över.*

VÄXANDE *värden*

En podd om nyttan med skogen från Vida

Det finns många poddar som belyser skog och natur ur olika vinklar. Vi på Vida vill gärna bidra med våra insikter och skogsägarnas perspektiv. Det gör vi med vår podd Växande värden.

Våra medarbetare kommer att dela med sig av sitt kunnande och inbjudna gäster med sina erfarenheter av skogsbruk. Vi fördjupar oss i alla de glädjeämnen som skogen ger och de utmaningar det innebär att vara skogsägare. Det blir inspiration, tips och uppslag till nytta för dig som äger skog.

Finns där poddar finns.

Rapport från trävarumarknaden

TEXT: CHRISTIAN NIELSEN, SVENSKT TRÄ OCH SKOGSINDUSTRIERNA

Vi står i en spännande tid för trävarumarknaden och framåt hösten kommer flera antaganden om marknaden att testas och vi kommer att få en indikation om vad vi kan förvänta oss. Under sommaren har slutligen den amerikanska marknaden balanserat sig och priserna där har fallit kraftigt och, i alla fall för en tid, nått tillbaka till nivåer motsvarande innan pandemin. Den för svensk del viktigare europeiska och brittiska marknaden har dock under sommaren fortsatt att gå starkt. Förväntningarna i närtid är fortsatt optimistiska, men under hösten och framåt vintern kommer trävarumarknaden få börja bekänna färg om vad vi kan vänta oss.

En amerikansk marknad i balans, men hur länge?

Efter en oerhört stark höst, vinter och vår så kom verkligheten slutligen ikapp den amerikanska trävarumarknaden. Priserna har under sommaren minskat med mer än 70% på 2 månader och är tillbaka på en nivå jämförbar med innan pandemin. En utveckling som i all ärlighet var väntad och som kanske dessutom dröjde längre än först trott. Marknaden där har nu fått ett välbehövligt andrum men är dock fortfarande under stor press. I förlängningen innebär de minskade priserna att utbud och efterfrågan slutligen har hittat tillbaka till en balans. Enkelt uttryck så står det inte längre 2 stycken köpare framför virkesfacket i bygghandeln för att köpa den sista regeln, utan produktionen har kommit ikapp och lyckats fylla upp virkesfacket till en normal nivå. Det spekuleras om att en anledning till att så har kunnat ske är att det även har rådit brist på andra byggnadsmaterial vilket i sin tur har begränsat byggtakten.

Det finns dock faktorer som kan fungera i motsatt riktning. Under stora delar av hösten kommer framförallt Kanadensiska sågverk vara beroende av högre priser för att kunna upprätthålla produktionen efterhand som deras indexerade råvarupriser tillfälligt ökar. Stora skogsbränder under sommaren har dessutom lett till att Kanadensiska sågverk redan har annonserat neddragen produktion i viss mån.

Höstens marknadsbalans kommer då också att påverkas av den fortsatta ekonomiska utvecklingen och i vilken mån brister på andra byggmaterial begränsar byggandet. Det är inte orimligt att tro att där kan komma en upp-studs igen av amerikanska priser under hösten eller innan vintern, inte minst då Kanadensiska sågverk kommer att få det tufft annars att hålla uppe produktionen och få ihop den löpande ekonomin med höga råvarukostnader.

På längre sikt förväntas den amerikanska marknaden vara stark och med behov av import, inte minst från Europa. Hur marknaden kan tänkas utveckla sig på kort sikt är dock mer osäkert. Även om Svenska sågverk har kraftigt ökat sin export (+80% 2020) till USA under den kraftiga prisökningen där senaste året, så motsvarar det bara 5% av den totala exporten. Marknaden har dock varit viktig för avsättning av barkborrevirke från både Sverige och än mer så från central-Europa.

Storbritannien, ett land byggt av svenskt trä

Storbritannien är istället den marknad som främst kan ses som drivande för utvecklingen av svenska trävaror under senaste året. Inte förvånande då de även under normala år är vår absolut viktigaste exportmarknad och motsvarar i storleksordningen 20% av vår export. Senaste året har dessutom satt fokus på att även det motsatta förhållandet råder. Som en välbefolkad ö, med begränsad tillgång till egenproducerade trävaror, är de starkt beroende av import av trävaror för sin byggsektor. Svenska skogar bidrar där med den absolut största andelen av deras import. Lika viktig som den brittiska marknaden är för oss, är alltså Sverige som leverantör till dem.

Byggandet i Storbritannien har gått för högvarv under pandemin. Byggsektorn har varit undantagen från många av de restriktioner som andra branscher har fått efterleva, och de har också sett en stark hemmabyggstrend även där.

Den främsta risken på den brittiska marknaden i dagsläget verkar vara brist på arbetskraft. Det saknas både lastbilschaufförer och byggnadsarbetare. Många planerade att lämnade landet i samband med Brexit, och pandemin har ytterligare skyndat på trenden. Än har det inte gett något genomslag och byggaktiviteten är fortfarande alltjämt den högsta på flera år. Men det kan också tänkas att efterhand som andra sektorer kan öppna upp, så kommer det bli mer konkurrens om arbetskraften.

Den starka efterfrågan från det brittiska byggandet har tett sig närmast omättligt senaste året och de har importerat alla trävaror de har kunnat hitta utan att riktigt kunna komma ikapp för att kunna möta efterfrågan. En situation som har drivit priserna kraftigt uppåt. Under de förutsättningarna har britterna varit fortsatt beroende av import från Sverige. Brittisk import brukar hålla i sig stabilt över sommaren, även när svensk produktion tar stopp för underhåll och semestertider. Normalt sett brukar svenska leverantörer då leverera från lager som de byggt upp under hela året. Under 2021 var dock de svenska lagernivåerna redan innan sommaren de lägsta på minst 20 år, och i praktiken helt tomma. Något som kan förväntas ha satt ytterligare press på den brittiska marknaden.

Ett europeiskt överflöd

Utöver den brittiska marknaden så har även Centraleuropa varit en viktig marknad under pandemin, och har även bidragit med sin del till den nuvarande marknadssituationen. Svensk export har ökat kraftigt till flera centraleuropeiska marknader. Även i länder som härjats av granbarkborrar, på en nivå som vi inte är i närheten av i Sverige, så har vi exporterat stora mängder med trävaror av prima kvalitet.

Inte minst har skadorna från barkborrar varit stora i Tyskland, och på en skadenivå som överstiger en normal avverkningstakt. Även för 2021 förväntas skadorna vara av signifikant storlek, även om de hoppas på en minskning. Skadesituationen har lett till stort utbud av trävaror från deras sågverk. Trots det har efterfrågan på svenskt virke av prima kvalitet varit ovanligt hög. Deras egna sågade virke från barkborreskadade skogar har de själva istället sålt vidare till USA eller Kina. Om avsättningen till den amerikanska marknaden skulle minska i samband med de lägre priserna där nu, skulle det kunna påverka även världsmarknadspriset när volymerna behöver hitta nya vägar. Det bör dock fortfarande finnas eftersatt efterfrågan på många andra marknader där de skulle kunna hitta köpare.

Den central-europeiska skadesituationen kan väntas få långtgående effekter på trävarumarknaden och fungerar också som ett skrämmande scenario över en utveckling vi behöver undvika i svensk skogssektor. Som sådant sätter den också fokus på signifikansen av att vara aktiv i skogen och snabbt identifiera utbrott och vidta åtgärder för att minska ytterligare spridning.

Syntes

Svensk produktion har hållit i sig bra, och under 2021 har vi sett flera månader med ovanligt hög produktion och dessutom produktionsrekord på månadsbasis. Råvarutillgången har varit god och timmerlagren vid såg på normala nivåer under hela perioden. Att inte produktionen har varit än högre ser snarast ut att ha att göra med rena kapacitetsbegränsningar eller andra produktionstekniska anledningar.

Sammantaget ser marknadsläget fortsatt gott ut för svenska trävaror, som minst under inledningen av hösten och hela tredje kvartalet. Framåt fjärde kvartalet finns det flera faktorer att bevaka för att följa i vilken riktning vi kan vänta oss att marknaden skall utvecklas. Kommer den brittiska marknaden kunna hålla uppe sin byggnadstakt, eller kommer deras arbetskraftsbrist att slå igenom? Har amerikanska priserna och efterfrågan återhämtat sig, och om inte hur har det påverkat den centraleuropeiska exporten och marknadsbalansen? Har det i så fall lett till att signifikanta volymer från centraleuropeiska producenter har skyndat på att mätta viktiga marknader för svenska producenter.

I grund och botten är den underliggande efterfrågan fortfarande god. Förhoppningsvis kan det också leda till en stabilare och något mer balanserad marknad över tid. Men det är samtidigt tydligt att marknaden står och väger under hösten och framåt vintern, där även små förändringar snabbt skulle kunna utlösa en sättning på marknaden.

Svensk sågverksproduktion

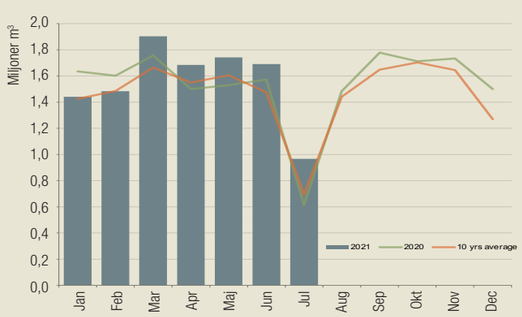

Källa: Skogsindustrierna

Svensk trävaruexport

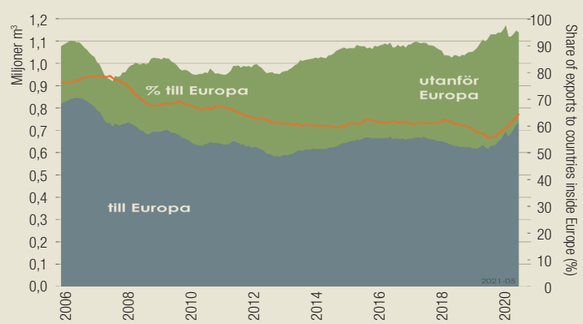

Källa: Svandata och Skogsindustrierna

Trävarupris, svenskt exportprisindex (EXPI)

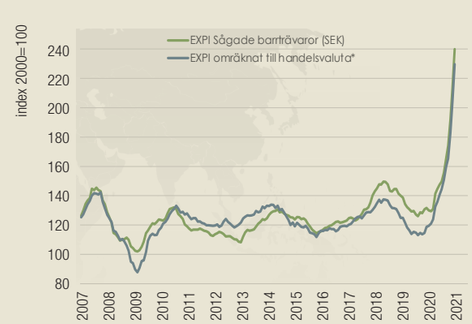

Källa: Svandata och Skogsindustrierna

Prisutveckling trävaror (2"x4"), USA

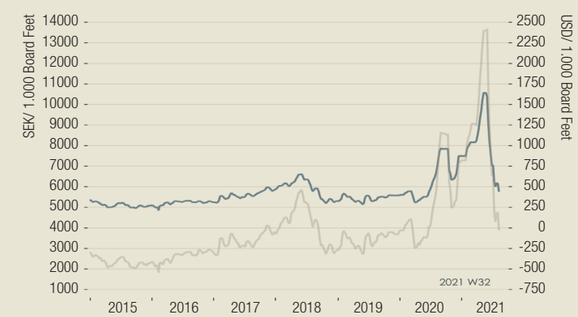

– SEK/1,000 Board Feet, vänster – USD / 1.000 Board Feet höger
Källa: Macrobond, NRCan och Skogsindustrierna

Expert PANELEN

VI SVARAR PÅ DINA SKOGLIGA FRÅGOR!

Till Expertpanelen kan du skicka in dina frågor och vi vill gärna uppmuntra dig att göra så. Skicka frågorna till info@vida.se. Enbart frågor som publiceras kommer att få svar.

Johan Sonesson
Skogforsk
Forskare vid Skogforsk i Uppsala.

Karl Olofsson
Skog & Lantbruk
Jägmästare och registrerad fastighetsmäklare.

Daniel Eggertz
Eggertz Advokatbyrå AB
Advokat och jägmästare.

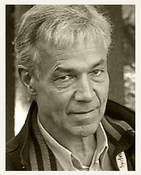

Ulf Johansson
Tönnersjöhedens Försökspark
Försöksledare och parkchef vid enheten för skoglig fältforskning inom fakulteten för skogsvetenskap, SLU.

Fråga: Jag har en nedlagd jordbruksmark och fundera på att plantera hybridasp. Vad bör jag tänka på?

Svar: Hybridasp bör planteras på bördiga marker. Välj därför näringsrika marker, gärna finjordrika sådana. Det bör vara god tillgång på vatten, dock inte stillastående grundvatten. Man bör undvika frostlänta planteringslokaler eftersom plantorna växer länge på hösten och lätt kan drabbas av tidiga frostangrepp.

Liksom många andra lövträdsplantor är hybridasp känslig för konkurrerande vegetation när plantorna är nysatta. Ymnig vegetation konkurrerar med plantorna om vatten och näring, men kan också leda till omfattande angrepp av sork. På en nedlagd jordbruksmark kan man före plantering bekämpa gräs och annan markvegetation med kemiska preparat (glyfosat). Det kan också vara aktuellt att plöja marken. Efter plantering måste de nysatta plantorna inspekteras och det kan bli aktuellt med röjning av gräs och annan konkurrerande vegetation. Speciellt angeläget är detta vid sorkår.

Plantor av hybridasp är mycket begärliga för viltet. Normalt måste planteringar därför inhägnas till skydd mot viltbetning. Lika viktigt är att inspektera inhägnader regelbundet och att reparera om de inte är tillräckligt täta för att hålla viltet utanför.

Välj ett bra plantmaterial som är anpassat till klimatet på planteringslokalen. För södra Sverige rekommenderas de testade klonblandningar som finns tillgängliga i plantskolorna.

//Ulf Johansson

Fråga: Väderleken sommaren 2018 var ovanligt nederbördfattig och torr på många håll i södra Sverige. Hur har det påverkat tillväxten i skogarna?

Svar: Tillväxten hos träden styrs av en mängd faktorer, varav väderleken under vegetationsperioden är en viktig sådan. Effekten av väderlekens påverkan på trädens tillväxt syns i årsringarnas bredd. Temperatur och nederbörd är viktiga väderleksvariabler som påverkar trädens tillväxt. Generellt ger riklig nederbörd en positiv effekt på tillväxten medan motsatsen gäller vid torkstress, speciellt långvarig sådan.

Att trädens tillväxt reduceras vid torkstress syns ofta i årsringarnas bredd. År med långvarig torkstress under vegetationsperioden kan avläsas i form av smalare årsringar än normalt. I experiment där skogsbestånd utsatts för torkstress genom att bygga tak över marken, har man kunna visa att detta i vissa fall kan ge kraftigt nedsatt tillväxt.

Att bedöma effekten av torka på tillväxten i ett enskilt skogsbestånd är inte helt lätt. Detta eftersom effekten av torkstress kan variera med andra faktorer, såsom markens egenskaper, trädslag eller trädens ålder. För större områden kan tillväxteffekterna studeras med hjälp av riksskogstaxeringens data. Detta kräver emellertid tillgång till årsringsdata under flera på varandra följande år, då tillväxten ofta påverkas även under perioden efter ett torkår.

Torkstress påverkar emellertid inte enbart trädens tillväxt utan även att deras allmänna kondition eller vitalitet kan bli nedsatt. Detta kan man se genom att barrträd tappar onormalt mycket barr och att lövträds bladverk får höstfärger eller vissnar i förtid. En sidoeffekt av nedsatt vitalitet hos träden är att de lättare kan angripas av svampar och insekter. Sekundära angrepp av svamp och insekter som förorsakats av torkstress på träden kan leda till ytterligare tillväxtförluster eller till att träden dör. Ett närliggande exempel är de granbarkborreangrepp som efter torrsommaren 2018 drabbat stora områden i Sverige under de senaste åren.

//Ulf Johansson

VIDA KRYSSET

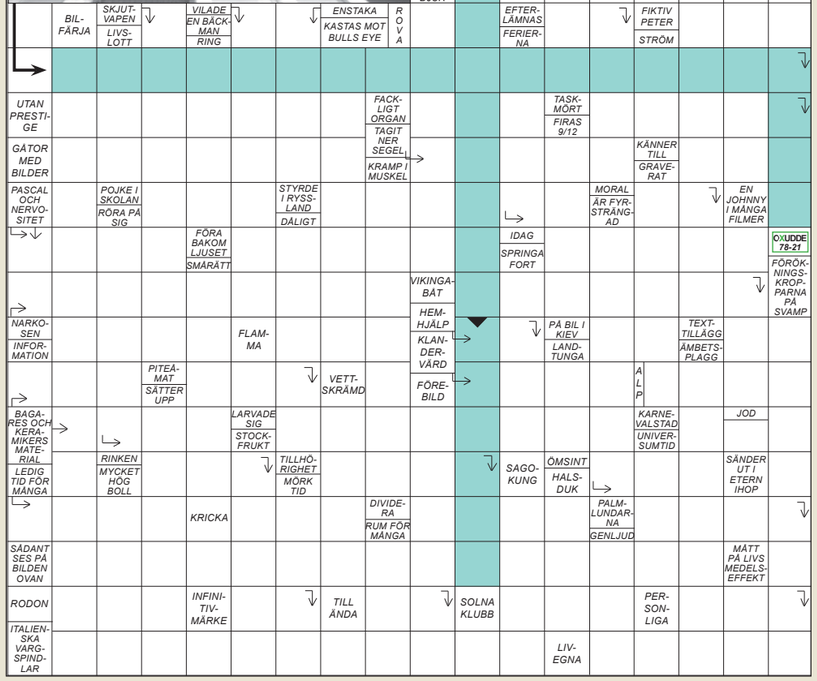

1:a pris: Termos
2–3:e pris: Keps
4–5:e pris: Tumstock

Skicka ett vykort eller mail med meningen som de färgade rutorna bildar till:

Vida AB, Att: Joanna Kron, Box 100, 342 21 Alvesta eller maila till korsord@vida.se. Glöm inte att ange din adress och ditt telefonnummer. Vi önskar ditt svar senast den 1/6-21.

Namn .....

Adress.....

.....

Postnr .....

Postadress.....

Tel .....

Lösning och vinnare nr 2/21

1:a pris: Anita Hemningagård, Falkenberg
2–3:e pris: Margareta Bengtsson, Värends Nöbbele. Kerstin Bramfors, Horred.
4–5:e pris: Alf Andersson, Vårgårda. Kristina Hultman, Göteborg.

Hej alla kompisar!

Är det dags för en utflykt till svampskogen? Hösten är på ingång och då är det säsong för att plocka svamp. Vem har inte känt lyckan när man springer på ett hav av gula kantareller?

Jag vill så gärna se all den svampen som ni hittar! Ta en bild på din stora fångst och skicka till mig, så skickar jag tillbaka en liten present till dig. Skicka bilden till vidar@vida.se

Här kommer några tips för en lyckad svampplockning.

- Vill du hitta kantareller? Leta i dikena vid skogs- och grusvägar med ett grönt mittenparti alternativt i barrskog.
- Chansa aldrig med svamp! Plocka gärna men ät inte utan ett expertutlåtande som säkerställer att det är svampen du trodde. Många svampar är giftiga!
- Ta hjälp av en ny svampbok för att lära dig nya sorter.
- Det är lätt att glömma bort vilket håll man kom från så ha alltid med dig en vuxen och ta med mobilen ut i skogen.
- Grovrensa svampen redan i skogen. Ta bort delen som växt under jord samt barr och löv. Då återstår bara finrensningen när du kommer hem.
- Använd alltid något slags fett, såsom olja eller smör i när du steker svamp på grund av att svampens smakämnen är fettlösliga. Det är ett måste för att få ut riktigt bra svampsmak.

Avsändare: Vida AB, Box 100, 342 21 Alvesta

B PP Sverige, Port Payé

Fråga oss!

Vida är en professionell samarbetspartner för dig som äger och brukar skog. Tveka inte att höra av dig med dina frågor.

Hitta din lokala virkesinköpare på vida.se

Facebook: *Vida Gruppen och Vida Ströprodukter*
Instagram: *@vidaibilder, @vidastroprodukter och @vidatrainee*
LinkedIn: *Vida Gruppen*

Vida är en global leverantör av förädlade produkter från hållbar svensk skog. Koncernen har ca 1 250 anställda på 22 produktionsanläggningar, varav 12 sågverk. Produktionen är i huvudsak inriktad på konstruktionsvirke för en rad olika marknader. Ca 75 % av produktionen exporteras till Europa, USA, Australien, Afrika och Asien. Verksamheten omfattar även emballagetillverkning, strö- och pelletstillverkning, biobränslehandel och hustillverkning. Industrierna är strategiskt belägna nära skogsägarna i Småland, Skåne och Västra Götaland. Vida köper huvuddelen av råvaran från privata skogsägare via det egna inköpsbolaget, Vida Skog.

Vida AB, Box 100, 342 21 Alvesta, Tel 0472-439 00, info@vida.se **www.vida.se**

VIDA